

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ



МЕСЕЧЕН
ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН
Б Ю Л Е Т И Н

ЮНИ
2015 г.

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

- е основно оперативно и научноизследователско звено при БАН в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение;
- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- сигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ;
- участие в глобалния и регионалния (VI регион Европа, към СМО) обмен на данни, информации и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

- I.1. Синоптична обстановка
- I.2. Температура на въздуха
- I.3. Валежи
- I.4. Силен вятър
- I.5. Облачност и слънчево греене
- I.6. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1-2.VI. Баричното поле над страната е със слаб антициклонален градиент. На североизток има циклонален вихър, на юг – във високите слоеве на атмосферата, също. Времето е предимно слънчево и температурите се повишават.

3-5.VI. Атмосферата става по-неустойчива. Първия ден, с преместването на високия южен циклон, в Източна България има краткотрайни валежи с гръмотевици, слаби и умерени. През следващите два дни преминава студен атмосферен фронт, свързан с циклона на североизток. На повече места има краткотрайни, но временно интензивни валежи, придружени с гръмотевици и силен вятър, има съобщения и за градушки. По-значителни валежи са измерени в Предбалкана, Родопите и Югоизточна България. На 4.VI дневните температури са около 30°C, на 5.VI - с около 6-10°C по-ниски.

6-9.VI. При земята налягането се повишава и отново се изгражда гребен, а след това и антициклон. Във височина отначало също се изгражда гребен, но след това налягането се понижава и страната остава на границата на този гребен и област на ниско налягане над Гърция и прилежащите ѝ морета. Времето е слънчево, с купеста облачност; има само изолирани краткотрайни и слаби превалявания, предимно в югоизточната половина от страната. Температурите са близки и малко по-високи от обичайните.

10-11.VI. Високият циклон се премества на изток-североизток, при земята налягането също се понижава. Развива се мощна купесто-дъждовна облачност, на много места има краткотрайни, но временно интензивни валежи, придружени с гръмотевици и силен вятър, има и градушки.

12-15.VI. Налягането се повишава и при земята, и във височина. Изгражда се баричен и термичен гребен, от юг-югозапад се пренасят топли въздушни маси. Максималните температури достигат на места 35-36°C. Все пак, с приближаването на атмосферен фронт от запад, последния ден налягането започва да се понижава.

16-21.VI. Атмосферното налягане се понижава и баричното поле над Югоизточна Европа се трансформира в циклонално. Въздушната маса над страната става силно неустойчива. Развива се мощна конвекция, с интензивни валежи, гръмотевични бури, силен вятър, градушки. Значителни количества валежи са регистрирани в Родопите, Югоизточна България, Предбалкана и северозападните райони през нощта срещу 18.VI – до 70-100 mm. Температурите се понижават, по-чувствително на 18.VI. Общо за трите дни понижението е с 10-15°C. След временно намаление на валежите на 19-20.VI, през нощта срещу и на 21.VI преминава още един студен фронт с умерени, на места и значителни валежи. Повече конвективни явления се развиват в Източна България. Температурите вече са по-ниски от средните за този период на годината. По високите части на планините превалява сняг.

22-24.VI. След отминаването на фронта налягането се повишава и се изгражда гребен, отначало в ниските слоеве, впоследствие и във височина. Постепенно след това, с приближаването на нов студен фронт от северозапад, налягането се понижава и баричното поле при земята се размива. Първия ден сутринта е доста хладно, като минималните температури се понижават на места до 7-8°C. Времето е предимно слънчево и бързо се затопля, като на 24.VI максималните температури вече са около и над 30°C.

25.VI. През нощта срещу и на 25.VI през страната от запад на изток преминава студен атмосферен фронт. Има валежи, слаби и умерени, на места придружени от гръмотевици. Вятърът от северозапад в Северна и Източна България се усилва. Температурите се понижават чувствително.

26-30.VI. Страната е между две барични образувания – антициклон на запад и област на ниско налягане на изток. Отначало кривината на полето е циклонална, налягането – ниско. Времето е доста хладно за сезона, по-често предимно облачно, има и превалявания, повече в Северна и Източна България, на отделни места временно те са интензивни и с гръмотевици. През последните два дни налягането се повишава, въздушната маса бавно се затопля. Отново има локални интензивни валежи.

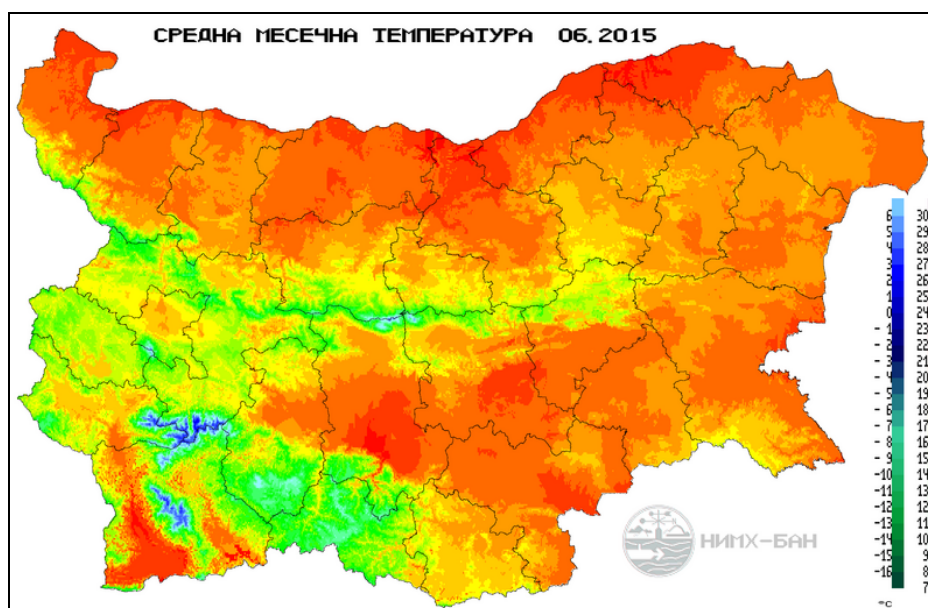
Метеорологична справка за месец юни 2015 г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	T _{cp}	ΔT	T _{макс}	Дата	T _{мин}	Дата	Сума	Q/Qn (%)	макси- мален	Дата	валеж (mm)		вятър ≥14 m/s	гръмо- тевици
											≥1	≥10		
София	18.1	0.3	31.4	14	6.8	22	104	138	37	8	8	4	1	7
Видин	21.0	0.4	34.5	14	9.0	1	127	198	52	11	8	4	3	7
Монтана	20.5	0.5	33.4	15	11.5	22	83	104	29	27	9	3	2	5
Враца	20.3	0.8	33.8	15	9.8	22	82	79	22	18	9	4	1	7
Плевен	20.7	-0.2	34.0	14	8.0	22	96	124	15	28	15	3	5	7
В.Търново	20.2	0.4	35.2	15	10.5	8	74	89	14	23	11	2	0	6
Русе	22.0	0.4	34.8	14	12.3	9	53	75	19	22	8	2	10	6
Разград	19.4	0.2	32.0	14	10.0	26	61	84	18	22	6	2	1	5
Добрич	19.6	1.1	30.6	14	7.4	1	20	31	6	21	5	0	1	7
Варна	20.5	0.8	28.4	11	12.0	1	38	83	18	12	6	1	4	5
Бургас	20.9	0.7	32.6	15	13.2	22	41	84	13	11	6	2	4	5
Сливен	20.5	0.1	32.2	13	12.0	1	120	188	59	5	9	3	11	10
Кърджали	19.4	-1.0	32.0	15	9.6	22	92	155	30	12	9	3	9	9
Пловдив	21.1	0.2	34.5	15	9.8	2	77	143	30	18	8	3	1	5
Благоевград	20.3	0.6	34.2	14	8.0	26	35	58	12	22	5	1	1	5
Сандански	21.8	-0.2	36.2	15	11.6	26	40	102	9	21	11	0	2	11
Кюстендил	19.0	0.1	33.4	14	6.2	26	55	94	15	18	7	2	0	6

ΔT - отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn - процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

Средните месечни температури са предимно между 16 и 22°C. По планинските върхове средните месечни температури са между 2.0°C (Мусала) и 10.1°C (Рожен и Мургаш). Месец юни е най-топъл в

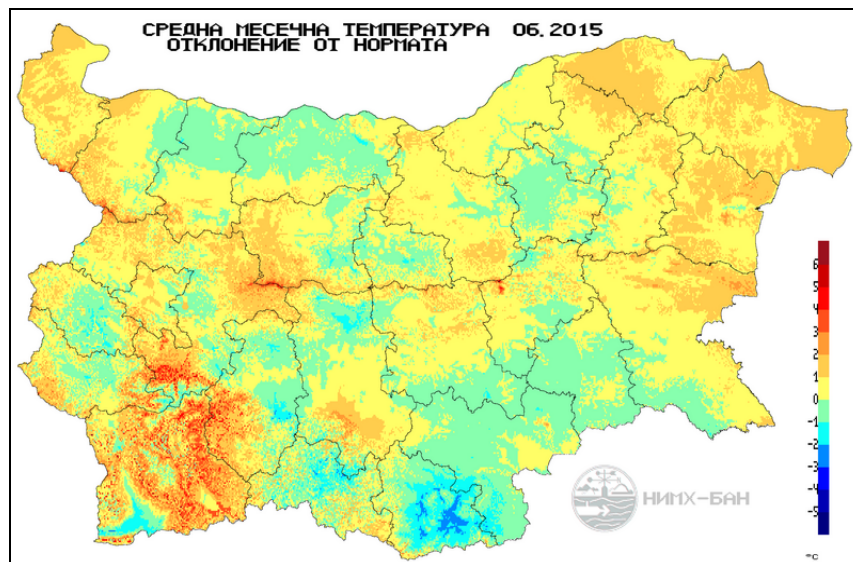


Средна месечна температура на въздуха (°C) юни 2015 г.

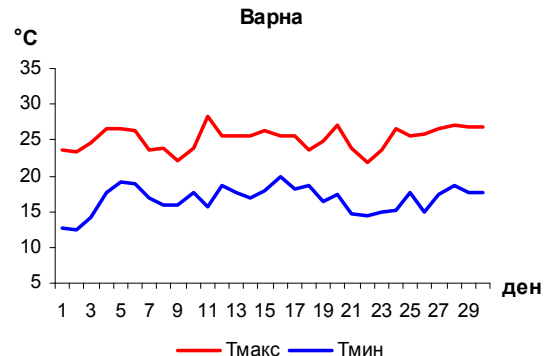
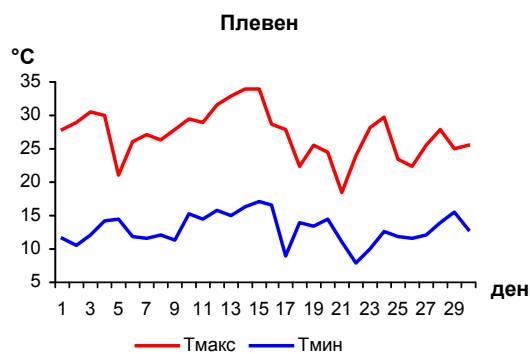
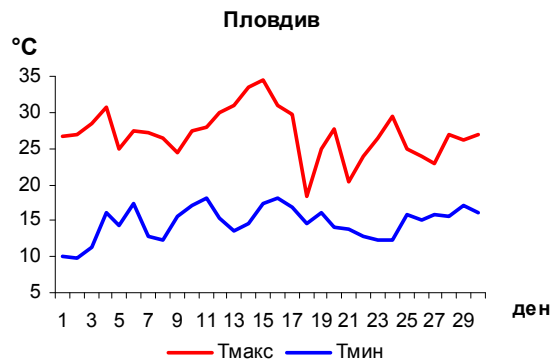
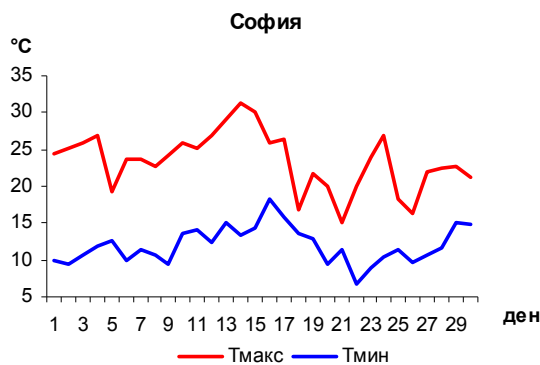
Русе (средна месечна температура 22.0°C) и най-студен в Банско (средна месечна температура 16.1°C). Средните месечни температури имат отклонение от месечната норма между -1.5 и +1.5 °C.

На 3-4.VI, между 11.VI и 16.VI и на 24.VI е относително топло със средни денонощни температури между 1 и 5°C средно за страната. На 18.VI, 21-22.VI и 25-26.VI е относително студено със средни денонощни температури между 1 и 4°C под месечната норма средно за страната. През останалите дни е с температури около нормата. Най-студено е в Самоков на 21.VI (средна денонощна температура 11°C). Най-топло е в Омуртаг на 15.VI (28°C).

В по-голямата част от страната най-високите максимални температури са между 30 и 37°C, а по Черноморието и по високите полета – между 27 и 30°C. Измерени са през периода 13-15.VI (Раднево 37°C на 15.VI). Най-ниските минимални температури са предимно между 6 и 14°C. Измерени са през първото десетдневие или през периода 22-26.VI (Велинград 4.4°C на 1.VI).



Средна месечна температура - отклонение от нормата (°C), юни 2015 г.



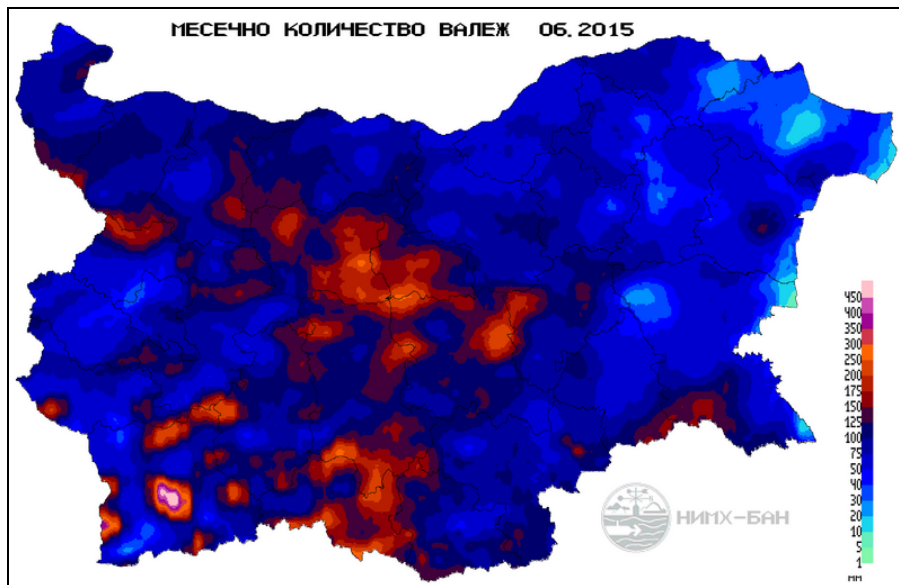
Температура на въздуха (°C) през юни 2015 г. в някои градове

3. ВАЛЕЖИ

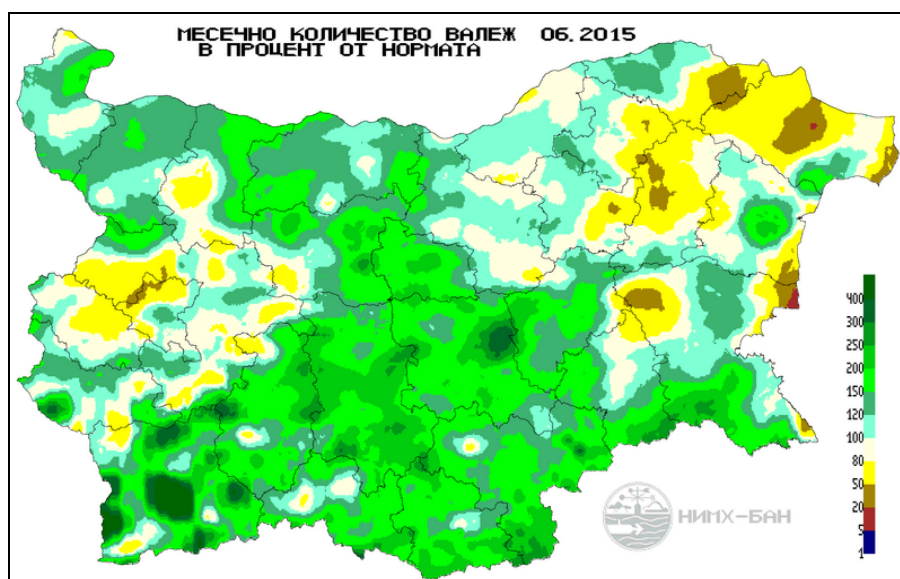
В по-голямата част от страната месечните суми на валежите са между 50 и 200% от месечната норма (Дерманци, обл. Ловеч, 224%). В Североизточна България месечните суми валеж са между 18 и 110% (Г. Тошево, обл. Добрич, 18%). Броят на дните с валеж над 1 mm е между 5 и 15. Броят на дните с валеж над 10 mm е между 0 и 4.

През периодите 1-3.VI, 7-8.VI и 22-24.VI е почти без валежи. Най-масови са валежите през периода 15-22.VI.

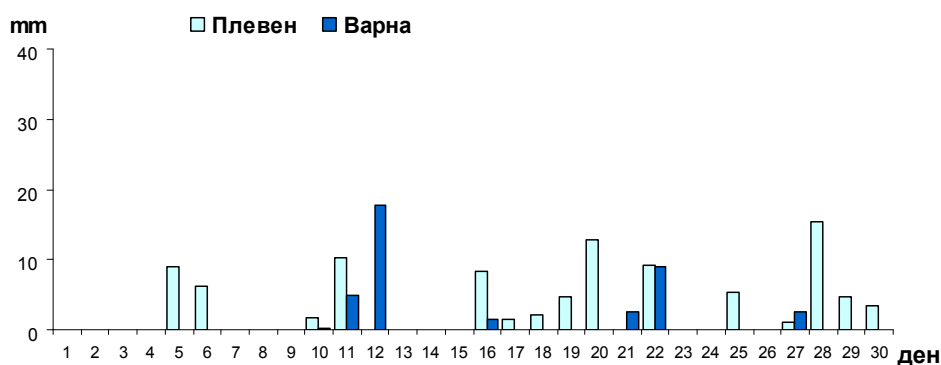
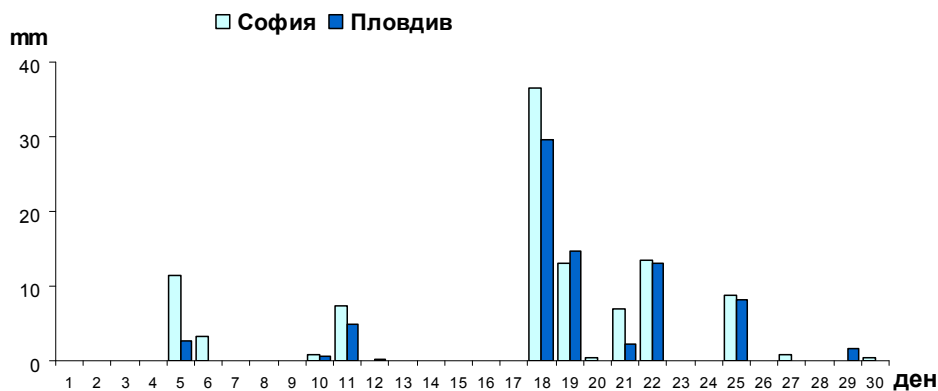
Най-обилни са валежите на 17-18.VI в Централна България, където са постигнати 24-часови количества валеж до 125 mm (Дълбоки, обл. Ст. Загора, измерено на 18.VI).



Месечно количество валеж (mm), юни 2015 г.



Месечно количество валеж (в % от нормата), юни 2015 г.



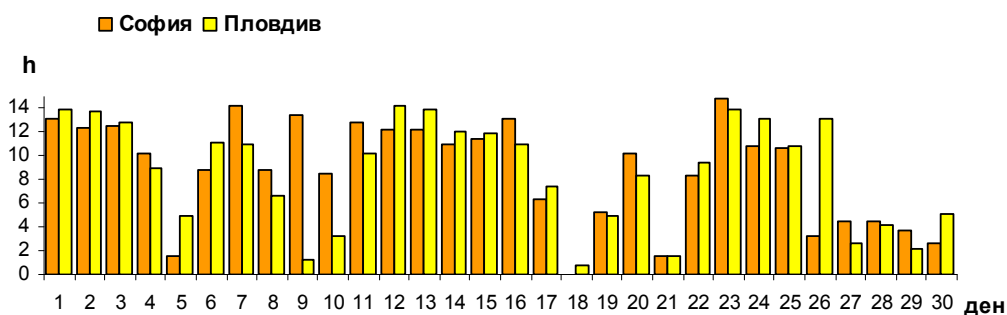
Денонощни количества валеж (mm) през юни 2015 г.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

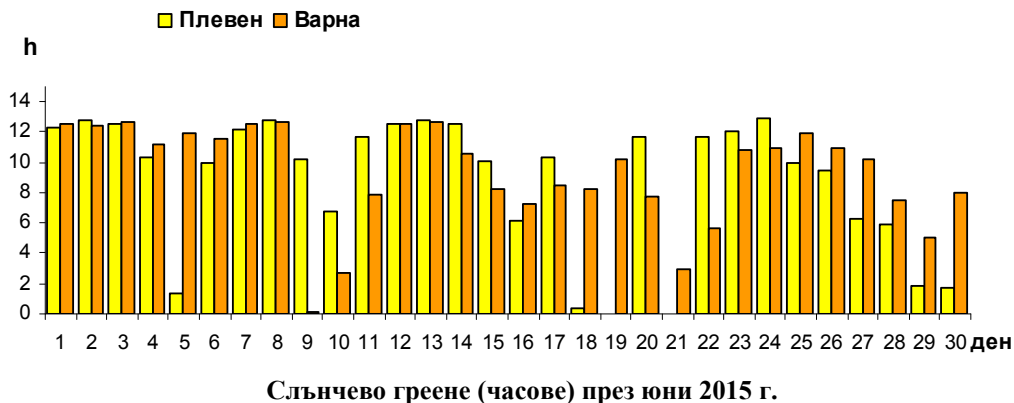
В Дунавската равнина и Горнотракийската низина има условия за силен (14 m/s и повече) североизточен вятър на 4.VI и 10.VI, а около 15.VI и 24-25.VI има условия за силен западен вятър. В Източна България духа силен северен вятър на 5-7.VI и силен западен вятър на 24-25.VI. Броят на дните със силен вятър в Западна и Централна България е между 0 и 5, а в Източна – между 1 и 1.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност е между 3 и 7 десети, което е около месечната норма. Броят на ясните дни е между 0 и 15, което е около нормата в широки граници. Броят на мрачните дни е между 1 и 13, което също е около нормата в широки граници.



Слънчево греене (часове) през юни 2015 г.



6. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Краткотрайни мъгли се образуват в 3 дни (6, 21 и 30) от юни месец в станциите Добрич, Разград, Кърджали и Драгоман.

Гръмотевична дейност е наблюдавана в 23 дни от месеца, като с най-голям обхват са гръмотевичните бури на 5.VI, на 11.VI (в 32 станции от 20 области), 16. и 18.VI.

През юни са паднали **градушки** в 13 дни (през май – 18 дни), регистрирани в 63 станции, разположени в 16 области. В 8 станции от тях има повече от 1 ден с градушка, като максимално 3 са случаите на вр. Мусала. С най-широк обхват са градушките на 5, 12 и 16.VI.

Особено опасни явления.

4.VI. Буря с поройни дъждове и масови градушки нанася големи щети в различни части на страната. Най-много са съобщенията от Карнобат и Павликени за град с продължителност около 20-25 min, а размерът ѝ варираше от съвсем малки топчета до бобови зърна. Екипи на пожарната разчиствали затворени улици от падналите дървета. За щастие няма жертви и пострадали. В Пловдив саксии са пробили покрива на хранителен магазин, а голямо дърво е прекъснало електричеството. Градушка е валила и в Силистренско, Сливен и свишовското село Ореш. В Разград е имало силен дъжд, придружен от бурен вятър. Счупени са дори клони на дървета. Без електричество са редица села в общини Асеновград, Димитровград и в района на Белово. Екипи на енергата и пожарната са работили по отстраняване на аварията.

15-16.VI. Градушки нанасят щети в 12 области на страната. В Димитровград около 17.00 часа вали град, придружен от силен вятър и дъжд. Според медийна информация: „Повече от половин час продължи лошото време, като улици и булеварди бяха част от щетите, пътните платна се превърнаха в плавателни канали.“. Загуби от спиране на тока (с. Странско), поражения върху автомобилите, има изпочупени клони, помляна замаделска продукция (в с. Ябълково), без ток са били районът около хотел "Славяни" и Търговския дом (Димитровград).

17.VI. Градски тип наводнения от обилни валежи е имало в Ловеч (68 mm за 24 ч.), Стара Загора, Пловдив и др. Щетите са наводнени мазета, имущество и др.

30.VI. Проливният дъжд с градушка нанася щети във Видинска и Пазарджишка области. Голямо количество дъжд, придружен с градушка, е измерено в Пазарджишка област в района на село Равногор (общ. Брацигово).



4.VI. Градушката в Павликени.
(източник: Shutterstock.com)



15.VI. Градушка в Димитровград.
(Изт. bTV – "Аз репортерът")



30.VI. Наводнена улица вТроян
(Изт.И. А., „Фокус“)

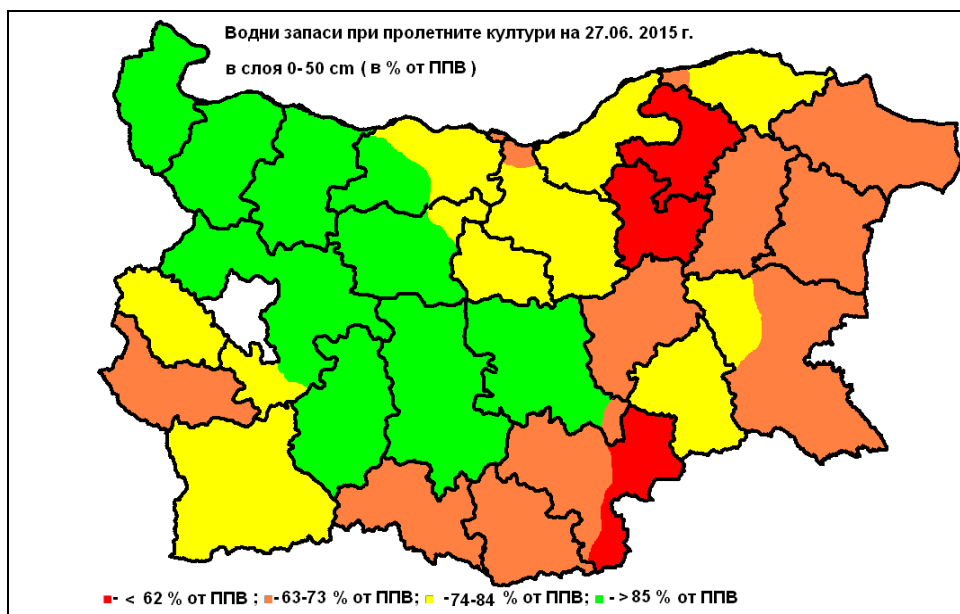
II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

Сухото и горещо време в началото на юни, с максимални температури, достигнали до 30-33 °C и активното развитие на земеделските култури, предизвикаха понижаване на влагосъдържанието в горните, а в част от южните и североизточни райони и в по-дълбоките почвени слоеве. Нивата на влагозапасите в 100 cm слой на отделни места в Добруджа и в крайните части на централна Южна България бяха критично ниски - около 52-55% от ППВ, а в област Силистра и около Любимец, поради дефицита на продуктивна почвена влага, при част от късно засетите пролетници не бе наблюдавано поникване. В средата на първото юнско десетдневие паднаха повсеместни краткотрайни валежи, но без съществен стопански ефект. Подобрене на влагозапасите в орният почвен слой бе констатирано в отделни области от Западна, Централна и Южна България, където валежните количества бяха по-съществени (между 19 и 59 l/m²). На 7.VI, при първото определяне на запасите от влага в почвата при пролетните култури в 20 и 50 cm слоеве, най-ниски стойности (25-65 % от ППВ) бяха измерени в крайните южни, югозападни, северозападни и югоизточни части от страната и на места по Черноморието, а в останалите райони, нивата им останаха над 70-80 % от ППВ. Общият воден запас в 100 cm почвен слой в по-голямата част от полските райони на страната бе в граници от 75 до 99 % от ППВ, с изключение на някои крайдунавски, черноморски и южни части от страната (Ямбол, Варна, Бургас, Кюстендил, Свищов), където запасите от влага бяха 70-74 % от ППВ, а в районите на Свиленград и Ивайловград, достигаха критично ниски стойности 28-30 % от ППВ. През периода 9-12 юни, в отделни райони на Западна, Южна, Централна България и по Черноморието, паднаха валежи, с количества между 14 и 52 l/m², които повишиха влагосъдържанието в горните почвени слоеве там и подобриха условията за развитие на земеделските култури и за провеждане на механизирани полски работи.

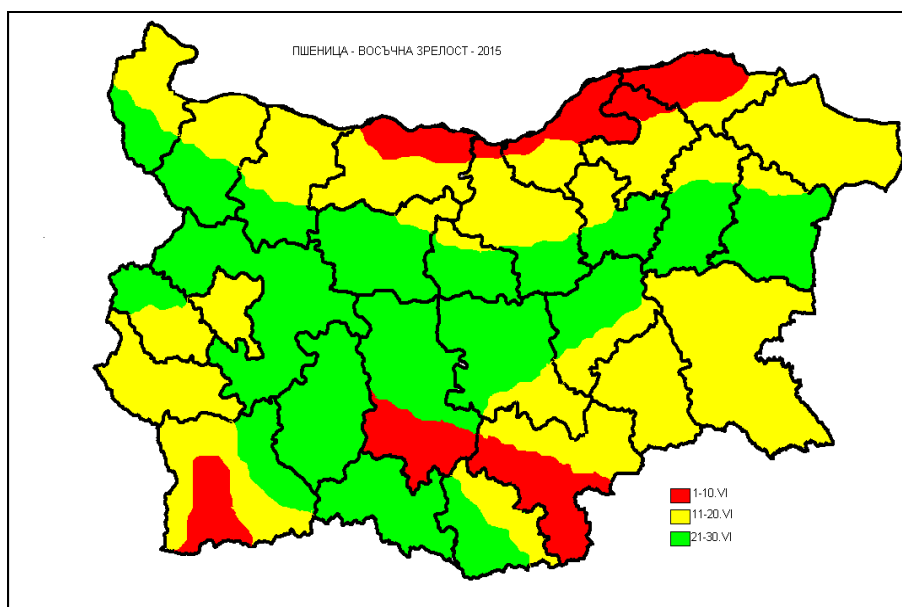
Наднормените топлинни условия през първата половина на второто десетдневие на юни ускориха последните етапи от развитието на зимните житни култури и ечемикът в Южна и част от Централна България приключи развитието си. На 15 юни официално стартира реколтирането му, но преваляванията през периода 16-21 преустановиха жътвата и ограничиха провеждането на другите сезонни агротехнически мероприятия. До края на второто десетдневие времето се задържа неустойчиво, с редуване на горещи и хладни периоди, и с чести, на места интензивни валежи. В по-голямата част от Южна и Западна България валежните суми надвишиха с 1.3-3 пъти десетдневните климатични норми и достигнаха от 40 до 95 l/m², но в някои райони като Разград, Русе, Добрич, Калиакра, Карнобат и Бургас, преваляванията бяха под 50 % от нормите. В районите на Смоляни и Хасково, силни ветрове и град, с големина от лешник до орех, нанесоха частични повреди по посевите и трайните насаждения. На 17.VI, в 0-20 и 0-50 cm почвени слоеве при пролетниците в отделни крайдунавски, западни и централни райони на страната, с измерени по-значителни валежни количества (Лом 93 l/m², Кнежа 87 l/m², Стара Загора 65 l/m², Казанлък 59 l/m², Видин 57 l/m², София 53 l/m², Пловдив 48 l/m², Драгоман 43 l/m²), беше измерено повишение на влагозапасите до над 80% от ППВ, но в повечето полски райони нивата им се колебаеха в граници от 60 до 79 % от ППВ. Най-ниски стойности, 30-59% от ППВ, имаше около агростанциите Свиленград, Пловдив, Кюстендил и Бъзовец. Подобрене на влагосъдържанието в орният почвен слой, бе отбелязано в началото на третото десетдневие на юни в районите на Силистра, Добрич, Варна, Разград, В. Търново, Сандански, Шумен и Исперих, където валежите през периода 16-21 юни, бяха между 24 и 34 l/m².

До края на третото десетдневие на юни времето се задържа хладно, с поднормени температури и различни по количество валежи по територията на страната. През последната седмица от месеца паднаха значителни, а на места в Централна и Западна България и интензивни валежи, придружени от локални бури и градушки. В края на месеца бе регистрирано подобрене на влагозапасите в горните и в по-дълбоките почвени слоеве в част от северозападните, централните и южните райони на България, където измерените валежни суми през десетдневието бяха между 30 и 80 l/m². На 27.VI, запасите на влага в 0-50 cm почвен слой при пролетните култури в по-голямата част от страната бяха между 70 и 95 % от ППВ и на много места нивата им бяха оптимални за късните пролетници, но в районите на Разград, Търговище, Кюстендил, Свиленград и в агростанциите Новачене и Долен Чифлик, влагозапасите останаха ниски, между 36 и 69 % от ППВ (виж прил. карта). Общият воден запас в слоя 0-100 cm бе между 49 и 99 % от ППВ, като най-ниски стойности (49-64 % от ППВ) имаше в агростанциите Кюстендил, Свиленград, Търговище и Новачене, а най-високи нива, над 87% от ППВ, бяха измерени в отделни райони на областите Видин, Ловеч, София, Плевен, Пазарджик, Стара Загора и Бургас.



2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

През първото десетдневие на юни развитието на земеделските култури протече с умерени темпове, при близки до нормата за сезона топлинни условия. Падналите валежи в началото месеца се отразиха благоприятно на вегетацията на пролетните култури и на част от есенните посеви във високите полета, при които протичаше наливане на зърното. **В средата на първото десетдневие на отделни места в Северна и Източна България (Силистра и Карнобат) паднаха градушки, които нанесоха сериозни щети на зеленчуковите и овощните култури, влошиха качеството на реколтата от поранните сортове череша и ягоди.**



През десетдневие при пшеницата в полските райони протичаше фаза „млечна зрелост“. На отделни места (агростанциите Новачене, Обр. Чифлик, Главиница, Силистра, Сандански, Хасково, Любимец) при посевите се наблюдаваше и начало на фаза въсчна зрелост. При ечемика в Източна и Южна България преобладаваше въсчна зрелост. При царевичката се наблюдаваше листообразуване, при слънчогледа в североизточните райони – формиране на съцветие, при фасула – образуване на съцветие и цъфтеж, при памука – начало на фаза бутонизация. През този период при лозата протичаше масов цъфтеж на ресите.

Наднормените температури през повечето дни от **второто десетдневие** ускориха последните фази от развитието на есенните посеви – зимната рапица встъпи във фаза узряване, при ечемика в полските райони се наблюдаваше восьчна и пълна зрелост. При пшеницата бе увеличен делът на посевите встъпили във восьчна зрелост.

Високите температури в средата на юни, с максимални стойности на места до 35-36°C (Видин, Лом, Свищов, Русе, Силистра, Пловдив, Карнобат, Сандански) оказаха негативно въздействие върху цъфтежа и оплождането при част от зеленчуковите култури (домати, краставици, фасул и др.).

След горещото време в края на второто десетдневие настъпи съществено понижение на температурите и промяна в агрометеорологичните условия. Падналите интензивни валежи и градушки на 17.06 за пореден път от началото на месеца причиниха значителни повреди на земеделските култури. В районите на Кърджали и Смолян при част от честите валежи през юни, с изключение на североизточните райони, възпрепятстваха навременното провеждане на растителнозащитните пръскания при овощните и зеленчуковите култури, борбата с плевелната растителност. През относително сухите периоди от месеца се провеждаха почвообработки-окопаване на тютюна, загърляне на царевицата, коситба на люцерната, прибиране на узрялата плодова и зеленчукова реколта. През втората половина на юни в някои полски райони – В.Търново, Силистра, Новачене, Хасково, започна жътвата на ечемика и рапицата. Получените добиви от ечемик са в широки граници – от 290 до 527кг/дка (в агростанция Царев брод). В районите на Кърджали и Смолян при част от посевите с тютюн и картофи щетите бяха непоправими.

През по-голямата част от третото десетдневие агрометеорологичните условия се определяха от неустойчиво и хладно за сезона време. Честите валежи поддържаха благоприятни условия за развитието на редица гъбни болести: мани по зеленчуковите култури и лозата, струпяване (ябълка и круша), късно кафяво гниене по овощките и др. През десетдневие ранните хибриди царевица на отделни места в Дунавската равнина (агростанциите Бъзовец, Кнежа, Новачене, Образцов Чифлик, Исперих) встъпиха във фаза изметляване. При слънчогледа в част от полските райони (агростанциите Капитановци, Кнежа, Новачене, Павликени, Пловдив, Чирпан, Любимец, Карнобат и др) се наблюдаваше фаза цъфтеж, при фасула и соята – образуване на бобове. В края на юни зимните житни култури във високите полета приключиха развитието си. На 30.06 в района на Пазарджик интензивните валежи и градушки причиниха полягане при част от узрелите есенни посеви.

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

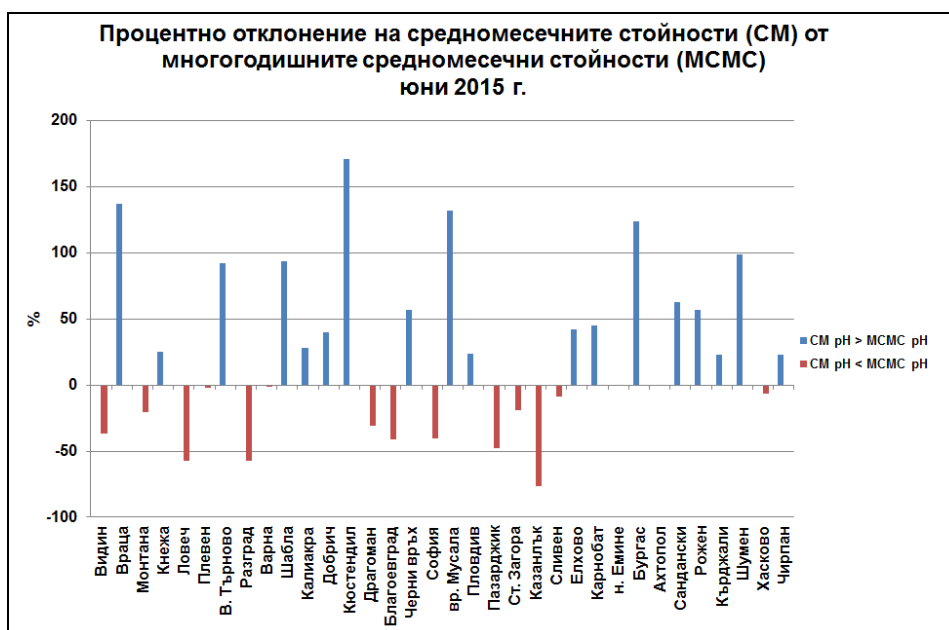
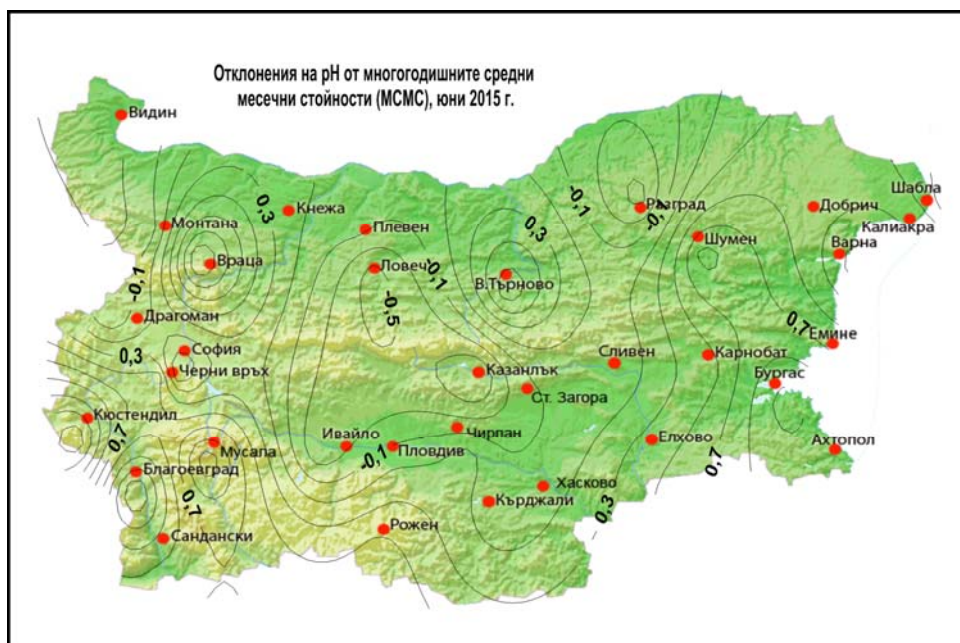
Честите валежи през юни, с изключение на североизточните райони, възпрепятстваха навременното провеждане на растителнозащитните пръскания при овощните и зеленчуковите култури, борбата с плевелната растителност. През относително сухите периоди от месеца се провеждаха почвообработки-окопаване на тютюна, загърляне на царевицата, коситба на люцерната, прибиране на узрялата плодова и зеленчукова реколта. През втората половина на юни в някои полски райони – В.Търново, Силистра, Новачене, Хасково, започна жътвата на ечемика и рапицата. Получените добиви от ечемик са в широки граници – от 290 до 527кг/дка (в агростанция Царев брод).

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

1. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

Мрежата на НИМХ за мониторинг на химическия състав на валежите се състои от 34 станции на територията на цялата страна. Проби се събират 4 пъти в денонощието в основните синоптични срокове (0, 6, 12, 18 GMT). В момента на пробонабирането се измерва рН на валежа и стойностите се предоставят в реално време.

Стойностите, спрямо които се оценява киселинно-алкалния състав на валежите, са: рН<5 – киселинни, рН>6 – алкални, 5≤рН≤6 – неутрални. Друг показател за оценка са многогодишните средни месечни стойности на рН за всяка станция. Те съдържат в себе си влиянието на подоблачния слой и характеристиките на водата в облака, която се извалява, т.е. тези стойности отразяват най-вероятните локални и адвективни фактори, които влияят на състава на валежа за дадения месец от годината. От статистическа гледна точка може да се очаква, че средните стойности за конкретния месец, който разглеждаме, ще се доближават до многогодишните средни месечни стойности.



През месец юни е имало дъждове във всички станции от мрежата на НИМХ за химически състав на валежите. Измерена е киселинността на 92.8% от количеството на всички паднали валежи. Не са изследвани малките валежи и случаите на валеж при силен вятър по високите върхове на планините, когато събраните количества са недостатъчни за анализ.

В 55.9% от станциите измерените стойности са по-високи от съответните многогодишни средни месечни стойности (МСМС) на рН за май, изчислени за периода 2002 – 2010 г. В 44.12% от станциите те са по-ниски. По-ниски от типичните са стойностите в областите Видин, Монтана, Ловеч, Плевен, Разград, Варна, Драгоман, София, Пазарджик, Стара Загора, Казанлък, н. Емине и Хасково, а в останалите са по-високи.

През юни 14.7% от средните месечни стойности на рН са в киселинната област на скалата. В 35.3% от всички станции валежите са алкални и 50% от тях са неутрални. Слабо киселинни са валежите в областите Монтана, Ловеч, Разград и Драгоман. Слабо алкални са дъждовете, измерени в станциите Враца, Шабла, Калиакра, Кюстендил, вр. Мусала, Пловдив, н.Емине, Бургас, Сандански, Шумен и Хасково. Най-киселинни са средномесечните стойности за станция Благоевград, а най-алкални – в гр. Велико Търново.

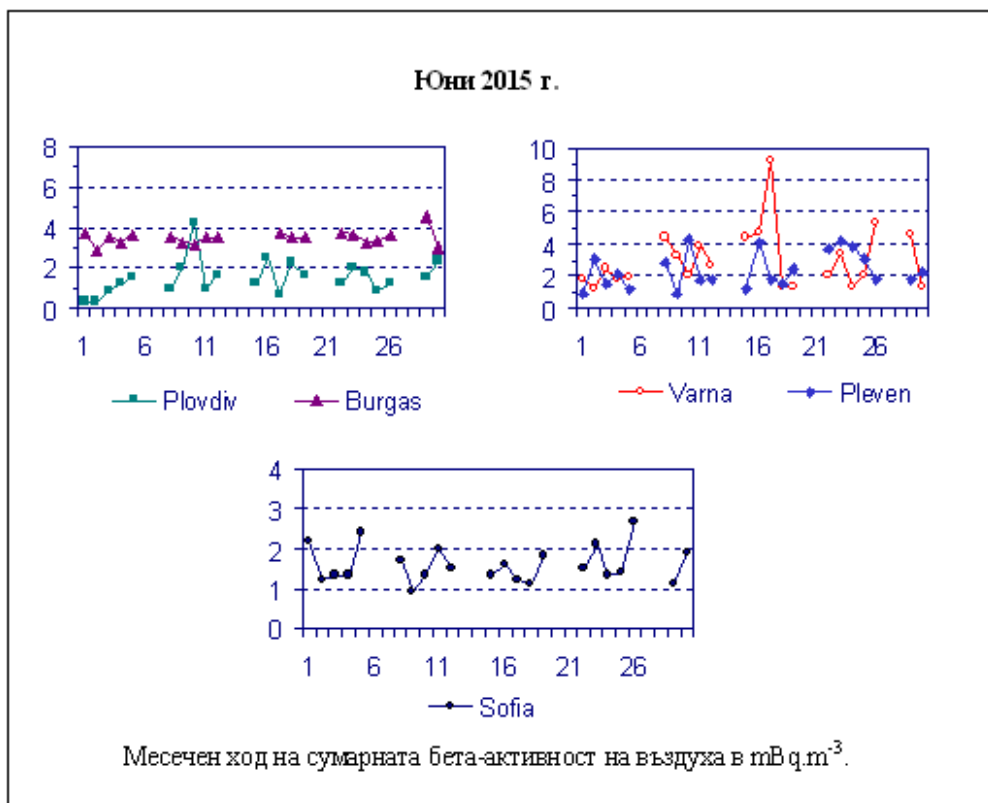
2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ- БАН се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично значими радионуклиди са бета-лъчители

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух, измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен през юни 2015 г. варират от 1.5 до 3.5 mBq/m³. Средните стойности са близки и малко по-ниски от тези през предходния месец. Максимална стойност на дневните концентрации е измерена на 17 юни във Варна.

При интерпретацията на данните трябва да се има предвид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено от 2009 г.

Запазват се непрекъснатите наблюдения върху радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите в станциите от мрежата на НИМХ през юни 2015 г. са в границите на фоновите вариации.



IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

През месец юни общият обем на оттока за страната е 1502 млн.м³, което е с 42% по-малко спрямо месец май и с 30% по-малко спрямо юни 2014 г. В периодите 02-04.06, 10-12.06, 16-25.06 и 29-30.06.2015 г. бяха регистрирани валежи на територията на цялата страна, които оказаха влияние на речния отток основно в Дунавския и Източнороманския водосборни басейни, където бяха отчетени краткотрайни повишения на речните нива. Протичащите водни количества на почти всички наблюдавани реки в страната бяха около и над прага за високи води.

В Дунавския басейн обемът на оттока за месеца е 549 млн.м³, което е с 40% по-малко спрямо оттока за май и с 47% по-малко от месец юни 2014 г. Вследствие на валежите в периодите 02-04, 10-12, 16-25 и 29-30.06.2015 г., незначителни, краткотрайни повишения бяха регистрирани на отделни хидрометрични пунктове в наблюдаваните поречия на басейна: р. Лом при с. Василевци на 19.06. с +16 cm, р. Огоста с до +18 cm в периода 16-19.06., р. Искър в периода 10-16.06. с до +46 cm, р. Вит с до +26 cm на 19.06, р. Янтра с до +103 cm в периода 19-23.06., р. Русенски Лом с до +16 cm на 05 и 23.06. В поречието Осъм повишения са отчетени в периодите: 05-06.06 с до +41 cm, 29-30.06. с до +314 cm (при с. Изгрев). Средномесечните водни количества на повечето наблюдавани реки в басейна бяха под месечната норма.



През месец юни в Черноморския водосборен басейн нивата на голяма част от наблюдаваните реки плавно се понижаваха, като обемът на оттока за месеца е 108 млн.м³, което е с 38 % по-малко от май 2015 г. и с 66% по-малко от юни 2014 г. Средномесечното водно количество на река Провадийска при гара Синдел е със 151% над месечната норма; на река Врана при с. Надарево е с 51% над месечната норма. В поречието на р. Камчия водните количества са около месечната норма. Средномесечното водно количество на река Айтоска при с. Камено е с 20% по-малко от месечната норма, а на р. Факийска при с. Зидарово с 25% е под нея.

Обемът на оттока в Източнороманския басейн е 501 млн.м³, по-малък е спрямо май с 34% и с 24% е по-голям в сравнение с юни 2014 г. Вследствие на валежите през първата половина на месеца (02-04.06, 10-12.06, 16-25.06 и 29-30.06.2015 г.) се наблюдават незначителни повишения на речните нива в басейна в периода 05-19.06.2015 г.

Поречието Тунджа е с обем на оттока 53 млн.м³, което е с 31% по-малко спрямо миналия месец и с 40% по-повече от юни 2014 г. През месеца не са регистрирани значителни повишения на водните нива във водосбора на реката. Средномесечните водни количества в поречието са около нормата за месеца.

Поречието Марица – обемът на оттока е 302 млн.м³, което е с 50 % по-малко от миналия месец и с 33% повече от месец юни миналата година. Вследствие на валежи в периода 05/19.06 са регистрирани повишения с до 40 cm по основната река и с до 93 cm по притоците ѝ. Средномесечните водни количества в долното течение на основната река превишават с 20% месечната норма, а в горното течение и притоците ѝ са около нея.

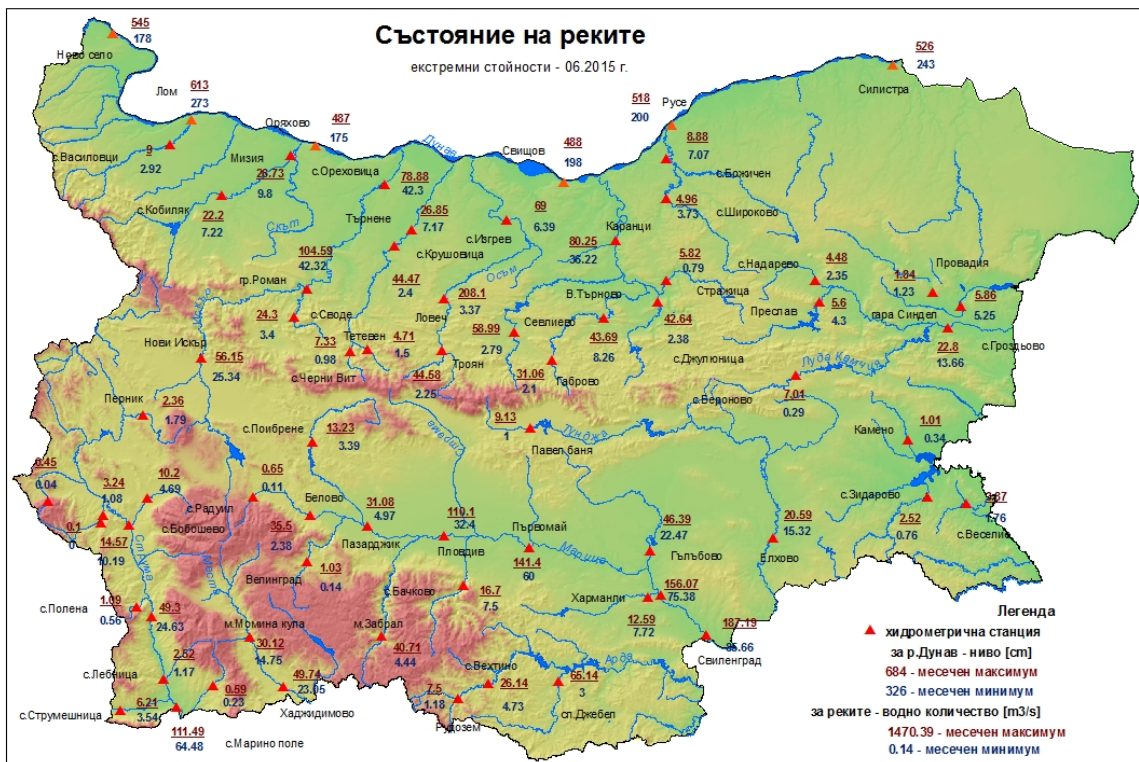
Поречието Арда - обемът на оттока е 133 млн.м³, което е със 129% повече от май тази година и с 11% повече от юни 2014 г. Вследствие на валежите през периода 16-22.06 се наблюдават повишения с до +41 cm в основната река и с до +69 cm на р. Върбица при Джебел.

Обемът на речния отток в Западнороманския водосборен басейн е 344 млн.м³ и е с 53% по-малко спрямо оттока за май и с 4% по-малко от оттока през юни 2014 г. Регистрираните колебания на речните нива в поречието Места са в границите от -10 cm до +12 cm, а във водосбора на река Струма от -17 cm до +12 cm. Обемът на оттока на река Места е с 55% по-малко спрямо месец май и с 12% повече от юни 2014 г. На река Струма обемът на оттока е с 55% по-малко от предния месец и с 11% повече от юни 2014 г. Средномесечните водни количества на река Места са с 30% по-малки спрямо месечните норми, а на р. Струма с 50%.

Модулите на оттока за отделните водосбори, изчислени на база оперативна хидроложка информация, показват същите тенденции в изменението на повърхностния отток.

Средномесечните водни стоежи през месец юни на р. Дунав в българския участък при всички измервателни пунктове бяха под месечните норми.

Забележка: Данните са за водни стоежи измерени в 08 ч. и водни количества определени по временни ключови криви.



V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През юни изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и много добре изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 30 наблюдателни пункта или около 81% от случаите. Най-съществено беше понижението на дебита в Нишавски, Искрецки, Етрополски и в част от Настан-Триградски карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска и Преславска антиклинали. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 60% (от 18 до 57%) от същите стойности, регистрирани през май. Покачване на дебита беше установено при 7 наблюдателни пункта, като средномесечните стойности са от 101 до 180% от същите стойности, регистрирани през май. Най-съществено беше повишението на дебита в част от Бистрец-Мътнишки и Разложки карстови басейни, както и в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България.

През юни за нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) пространствените вариации бяха с много добре изразена тенденция на спадане. Понижение на водните нива с 1 до 119 cm, спрямо май, беше регистрирано при 62 наблюдателни пункта или при около 87% от случаите. Най-съществено беше понижението на нивата на места в терасите на реките Дунав (Карабоазка низина), Тунджа и Средецка, в Софийска и Кюстендилска котловини, както и в Горнотракийска низина. Предимно се понижиха нивата на подземните води в терасите на реките Огоста, Искър, Янтра, Струма, Места и Тунджа, в Софийска, Кюстендилска и Сливинска котловини, както и в Горнотракийска низина. Повишение на водните нива с 2 до 46 cm, спрямо май, бе установено при 9 наблюдателни пункта, като по-съществено беше то за подземните води в терасите на реките Вит и Марица, както и в Карловска котловина.

През юни нивата на подземните води в Хасковски басейн се понижиха предимно с 22 до 39 cm.

Нивата на подземните води в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на измененията с отклонения от средните стойности за май от -35 до 13 cm и слабо изразена тенденция на понижение.

През юни нивата и дебитите на подземните води в дълбокозалягащите водоносни комплекси и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите с по-добре изразена тенденция на покачване. Нивата на подземните води в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България имаха добре изразена тенденция на покачване с 8 до 83 cm. В малък брой наблюдавани пунктове водните нива останаха без изменение. Разнообразни вариации (от -70 до 18 cm) с много добре изразена тенденция на покачване имаха нивата на подземните води в малм-валанжски водоносен комплекс на същия район на страната. Повишиха се нивата на подземните води в Ихтиманска водонапорна система с 3 cm. Понижиха се нивата на подземните води в подложката на Софийски грабен, в обсега на Средногорска водонапорна система, както и в приабонска система в обсега на Пловдивски грабен съответно с 4, 1 и 4 cm.

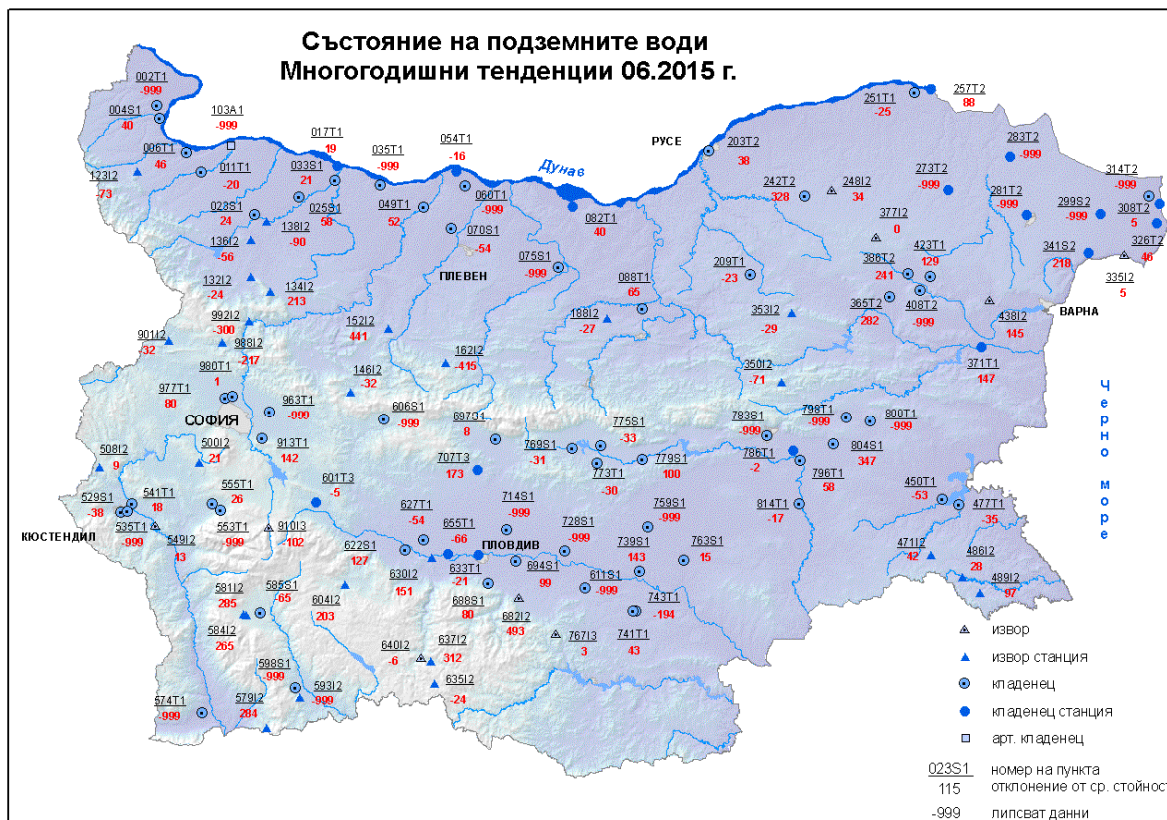
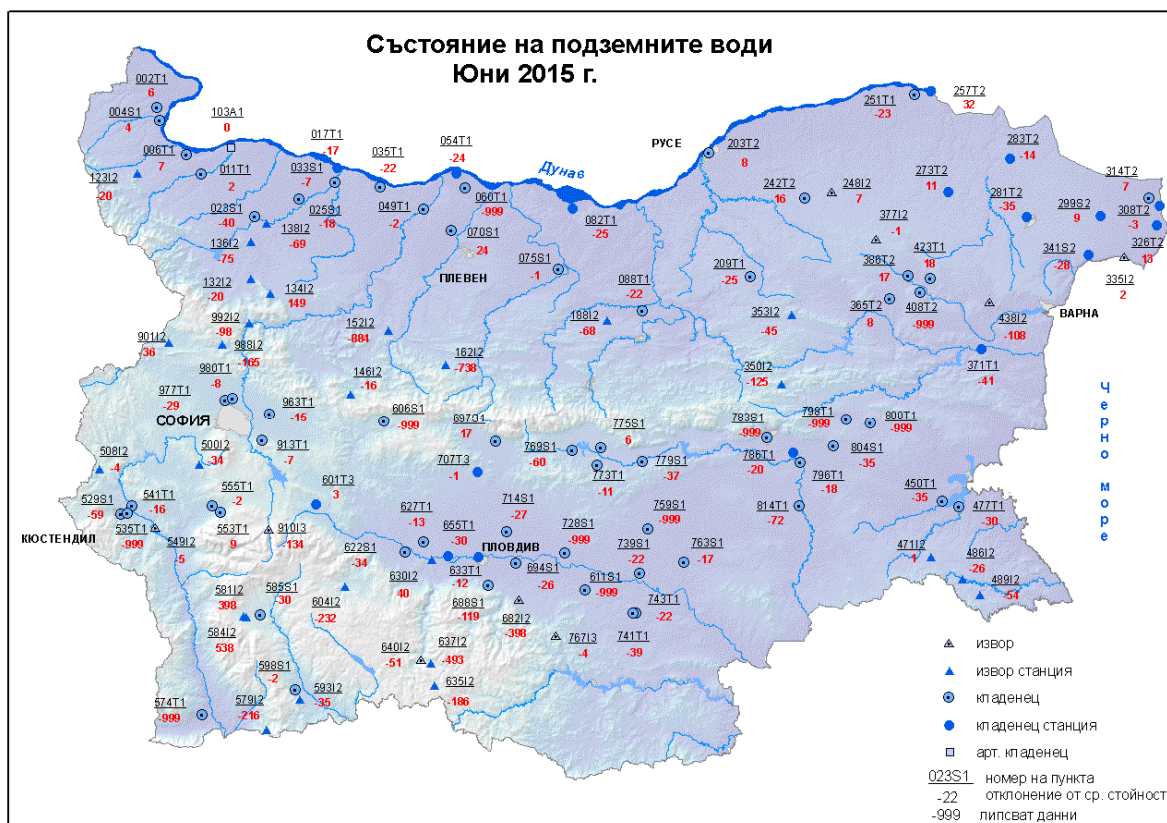
През юни се повиши дебитът на подземните води в обсега на Ломско-Плевенска и Варненска депресии съответно с 0.25 и 0.15 l/s, а се понижи в Джермански грабен с 0.020 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през юни беше установена по-добре изразена тенденция на покачване при 66 наблюдателни пункта или около 62% от случаите. Повишението на водните нива (с 1 до 347 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за юни е най-съществено за подземните води в терасите на реките Камчия, Марица и Тунджа, в Софийска и Сливенска котловини, в Горнотракийска низина, в сарматски водоносен хоризонт, малм-валанжски и барем-аптски водоносни комплекси на Североизточна България, както и в Средногорска водонапорна система и приабонска система в Пловдивски грабен. Предимно се повишиха водните нива в сарматски водоносен хоризонт, в малм-валанжски и барем-аптски водоносни комплекси на Североизточна България.

Покачване на дебита с отклонения от месечните норми за юни от 2.95 до 493 l/s беше усановено в 19 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то в част от Бистрец-Мътнишки и в Куклен-Добростански карстови басейни, в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България, както и в басейните на Стойловска и Башдерменска синклинали и на студени пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи повишението на дебита на изворите е от 140 до 241% от нормите за месец юни.

Понижението на водните нива с 2 до 194 cm, спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за юни, беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав (Карабоазка низина), Вит, Места, Марица, Русокастренска и Факийска, в Кюстендилска и Казанлъшка котловини, както и в част от Хасковски басейн.

Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 0.13 до 415 l/s, беше най-голямо в басейна на северното бедро на Белоградчишка антиклинала, в Нишавски, Милановски и Етрополски карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска и Преславска антиклинали. В тези случаи дебитът на изворите е от 26 до 58% от нормите за юни.



Директор на НИМХ проф. д-р Христомир Брънзов
Телефон: 02 975 39 96
Факс: 02 988 03 80, 02 988 44 94
Телефонна централа: 02 462 45 00
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66
e-mail: office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор доц. д-р Петьо Симеонов
Редактор д-р Милена Аврамова
проф. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова
доц. д-р Снежана Балабанова

Част I. М. Попова, доц. д-р И. Господинов, доц. д-р П. Симеонов
Част II. Д. Жолева, Я. Маринова, проф. д-р В. Казанджиев
Част III. гл.ас. д-р Б. Велева
Част IV. инж. А. Гърдева, инж. И. Гълъбова, инж. Н. Филипов
Част V. доц. д-р М. Мачкова,
Уеб страница на Бюлетина. инж. Ц. Младенова

© Национален институт по метеорология и хидрология. Б А Н, 2015 г.



ISSN 1314-894X